

Redogörelse till riksdagen

1989/90:12

Från svenska delegationen vid
Europarådets parlamentariska
(rådgivande) församling

Redog.
1989/90:12

Riksdagens Europarådsdelegation överlämnar bifogade redogörelse för de fyra församlingsmötena i Strasbourg (maj 1988, oktober 1988, januari-februari 1989 och 5 maj 1989) som ägde rum under församlingens 40:e session. Till redogörelsen är fogad en förteckning över församlingens samtliga rekommendationer, resolutioner och andra beslut under samma tidrymd.

Stockholm den 13 oktober 1989

På delegationens vägnar

Stig Alemyr

Jan Palmstierna

Redogörelse från riksdagens Europarådsdelegation avseende tiden maj 1988 - maj 1989 (40:e sessionen)

I. Allmänt om församlingens arbete

Europarådets parlamentariska församlings 40:e session var stadgeenligt fördelad på tre delsessioner jämte en extra fjärde session den 5 maj 1989 för att högtidlighålla Europarådets 40-årsjubileum i Strasbourg. Delsessionerna ägde rum under tiden den 2-6 maj 1988, den 3-8 oktober 1988 och den 30 januari-3 februari 1989. Dessa plenarmöten hölls i Strasbourg.

Församlingens s.k. minisession hölls i Vouliagmeni, Athen, den 27-30 juni 1988.

Den franske kristdemokratiska senatören Louis Jung omvaldes vid majmötet 1988 till församlingspresident. I sitt tal till församlingen erinrade Jung bl.a. om den europeiska kampanjen om nord-sydberoende och solidaritet som var inne i sin aktiva fas. Den avsåg göra den allmänna opinionen medveten om de invecklade relationerna mellan Europas och utvecklingsländernas folk. En huvudpunkt i kampanjen var den förestående konferensen i Madrid i juni 1988, mellan parlamentariker och icke-medlemsorganisationer, vars syfte var att anta ett handlingsprogram för framtiden den s.k. Madrid-appellen. Jung berörde även de inledande kontakterna mellan Europarådet och Östeuropa mot bakgrund av ett möte i april 1988 mellan församlingens byrå och en delegation från Högsta Sovjet.

Jung beklagade det fortsatta franska visumkravet gentemot de medlemsländer i Europarådet som inte också var medlemmar i EG, men uttalade optimism i fråga om en snar lösning av problemet. Det franska visumkravet upphävdes sedermera i december 1988.

Anders Björck valdes vid samma möte i maj 1988 till vicepresident i församlingen.

Vid oktobermötet talade påven Johannes Paulus II inför församlingen. Påven framhöll Europarådets betydelse i frågor som skyddet av mänskliga rättigheter, familjens behov och arbetslivets förhållanden. Påven uttalade oro över viss utveckling inom biologi och medicin i fråga om forskning rörande embryon och foster. Påven underströk den katolska kyrkans uppskattning av Europarådets arbete.

Under oktobermötet uttalade församlingen sitt enhälliga stöd för San Marinos medlemsansökan i Europarådet. I samband med San Marinos inträde i Europarådet i november 1988 kom antalet medlemsstater att öka till 22.

Finlands medlemsansökan behandlades under januari-februarimötet, och församlingen uttalade sitt enhälliga stöd för Finlands ansökan. Finland inträdde som medlemsstat nr 23 vid Europarådets 40-årsjubileum den 5 maj 1989.

Vid 40-årsjubileet deltog flertalet talmän från medlemsländernas Redog. 1989/90:12 parlament, bl.a. riksdagens talman Thage G. Peterson.

2. Den svenska representationen

Till den 40:e sessionen anmälde riksdagen följande valda ombud och suppleanter i församlingen och dess organ.

Ombud

1. Stig Alemyr (s), delegationens ordförande
2. Anders Björck (m), delegationens vice ordförande
3. Lennart Pettersson (s)
4. Doris Håvik (s)
5. Daniel Tarschys (fp)
6. Olof Johansson (c)

Suppleanter

1. Anita Persson (s)
2. Margaretha af Ugglas (m)
3. Lars Gustafsson (s)
4. Stig Gustafsson (s)
5. Kerstin Ekman (fp)
5. Britta Hammarbacken (c)

Ombuden och suppleanterna är fördelade på församlingens 14 utskott, vilka sammanträder i samband med församlingens plenarmöten och även mellan dessa. I utskotten bereds ärenden som församlingen har att besluta om. På grundval av utskottens betänkanden och förslag antar församlingen rekommendationer till ministerkommittén, resolutioner, yttranden och direktiv. Ett av utskotten, kallat det ständiga utskottet, har fullmakt att besluta på församlingens vägnar under tider då församlingen inte sammanträder i plenum.

De svenska ombuden och suppleanterna har under verksamhetsperioden varit fördelade på församlingens utskott på följande sätt:

	Ordinarie	Suppleanter
Ständiga utskottet	Alemyr Björck	Pettersson Tarschys
Politiska utskottet	Alemyr Tarschys	Pettersson Björck
Utskottet för ekonomi och utveckling	Pettersson af Ugglas	Håvik Björck
Social- och hälsovårds-utskottet	Håvik Tarschys	Persson Hammarbacken
Juridiska utskottet	Stig Gustafsson Ekman	Håvik af Ugglas

Kultur- och utbildnings- utskottet	Lars Gustafsson Hammarbacken	Pettersson Johansson
Utskottet för vetenskap och teknologi	Pettersson Johansson	Lars Gustafsson Ekman
Utskottet för regionplanering och kommunala frågor	Alemyr Johansson	Stig Gustafsson Ekman
Utskottet för befolknings- och flyktingfrågor	Persson Ekman	Stig Gustafsson Johansson
Utskottet för procedur- frågor	Stig Gustafsson	af Ugglas
Jordbruksutskottet	Hammarbacken	Persson
Utskottet för förbindelser med europeiska icke-med- lemsländer	Håvik	Tarschys
Utskottet för förbindelser med de nationella parla- menten och allmänheten	Björck	Lars Gustafsson
Budgetutskottet	Persson	Hammarbacken

Vid majmötet valdes Stig Gustafsson till vice ordförande i utskottet för procedurfrågor. Kerstin Ekman omvaldes till vice ordförande i juridiska utskottet.

Flertalet utskott har tillsatt underutskott, vilka i många fall är tämligen permanenta år från år, medan andra kan utses med anledning av en särskild fråga. Följande svenska ledamöter har under verksamhetsperioden eller del av den varit ledamöter och suppleanter av sådana underutskott:

Stig Alemyr av politiska utskottets underutskott för läget i Mellanöstern samt suppleant för den norske ledamoten Harald Lied av underutskottet för förbindelser med USA. Lennart Pettersson med Anders Björck som suppleant av ekonomiska utskottets underutskott för förbindelser med internationella organisationer. Doris Håvik av socialutskottets underutskott för den europeiska sociala stadgan med Daniel Tarschys som suppleant av dess underutskott för sysselsättning. Daniel Tarschys av dess underutskott för bioetiska frågor. Kerstin Ekman med Stig Gustafsson som suppleant av juridiska utskottets underutskott för mänskliga rättigheter. Doris Håvik av dess underutskott för narkotika. Britta Hammarbacken med Lennart Pettersson som suppleant av kulturutskottets underutskott för det europeiska arkitektur- och konstarvet, Lars Gustafsson av dess underutskott för universitetsfrågor. Lennart Pettersson med Olof Johansson som suppleant av vetenskapsutskottets underutskott för teknologi, Olof Johansson med Lennart Pettersson som suppleant av dess underutskott för vetenskap. Stig Alemyr med Olof Johansson som suppleant av regionalutskottets underutskott för Europapriset, Olof Johansson av dess underutskott för naturskydd (miljövård) samt med Stig Alemyr som suppleant av

dels dess underutskott för regionplanering, dels dess underutskott för kommunala och regionala myndigheter. Kerstin Ekman av befolkningsutskottets underutskott för migration samt Anita Persson av dels dess underutskott för flyktingar, dels dess underutskott för demografi. Britta Hammarbacken av jordbruksutskottets underutskott för förbindelser med FAO och WFP. Anita Persson av budgetutskottets underutskott för den europeiska civilförvaltningen.

3. Politiska frågor

På agendan för majmötet stod frågan om *Israels ockupation av Västbanken och Gaza*. Ett stort antal talare fördömde hårt de israeliska soldaternas åtgärder mot palestinierna. Flera deltagare i debatten hade nyligen besökt områdena. Församlingen krävde ett slut på våldet på båda sidor och stödde en internationell konferens om Mellanöstern, i vilken palestinier och israeler skulle ha möjlighet att förhandla fram en fredlig lösning.

Vid majmötet debatterades även *judarnas situation i Sovjetunionen* mot bakgrund av en rapport (dok. 5868) från utskottet för förbindelser med europeiska icke-medlemsländer som presenterades av rapportören Felix Hassler (liechtensteinsk radikal). Rapporten beskrev konflikten mellan rättigheterna att flytta, bedriva egen undervisning och utöva egen kultur och den aktuella situationen för Sovjetunionens judar. I rapporten underströks att dessa rättigheter borde vara tillgängliga för alla judar i Sovjetunionen liksom rätten att emigrera. Rapportören framhöll vissa positiva tecken såsom att antalet emigrationstillstånd ökat och att atmosfären generellt förbättrats. Kerstin Ekman deltog i debatten och framhöll bl.a. vikten av att världen aldrig accepterade att judar som en minoritet nekas rätten att åtnjuta sin egen kultur och att praktisera sin egen religion eller att använda sitt eget språk. Församlingen antog slutligen en resolution (nr. 898) som uttalade fortsatt stöd för Sovjetunionens judar.

Under oktobermötet debatterade församlingen *öst-väst-förbindelserna* mot bakgrund av en rapport (dok. 5937) från politiska utskottet och ett yttrande (dok. 5958) från utskottet för förbindelser med europeiska icke-medlemsländer. Ett stort antal talare deltog i debatten och återkom till den positiva utvecklingen i Sovjetunionen och flera av Östeuropas stater och den betydelse denna utveckling hade för öst-väst-förbindelserna i stort. På förslag av rapportören från politiska utskottet Catherine Lalumière (fransk socialist) antog församlingen en resolution (nr 909) som välkomnade förändringarna i Ungern i fråga om ökad rörelsefrihet, uttalade oro över behandlingen av minoriteter i Rumänien samt uppmanade USA och Sovjetunionen att genomföra betydande minskningar av de konventionella styrkorna.

Församlingen debatterade under oktobermötet även *situationen i Rumänien* med anledning av det s.k. förnyelseprojektet på den rumänska landsbygden. Deltagarna i debatten riktade stark kritik mot de rumänska åtgärderna. Församlingen antog dock inget dokument i denna fråga.

San Marinos medlemsansökan behandlades under oktobermötet mot bakgrund av dels en rapport från politiska utskottet (dok. 5938) som presenterades av rapportören Gerhard Reddeman (västtysk kristdemokrat), dels ett positivt yttrande från utskottet för förbindelser med europeiska icke-medlemsländer av rapportören Daniel Tarschys. Församlingen uttalade sitt enhälliga stöd för San Marinos medlemsansökan i Europarådet som skulle öka antalet medlemsstater till 22. Församlingen antog ett yttrande (nr 143) vari föreslogs att San Marino skulle erhålla två platser i församlingen.

Finlands medlemsansökan behandlades under januari-februarmötet mot bakgrund av en rapport från politiska utskottet (dok. 5985) som presenterades av rapportören Harald Lied (norsk konservativ). Församlingen uttalade sitt enhälliga stöd för Finlands medlemsansökan och antog ett yttrande (nr 144) vari underströks Finlands framträdande ställning som parlamentarisk demokrati i Europa och i världen. Stig Alemyr hälsade Finland välkommen på socialistgruppens vägnar.

Vid januari-februarmötet framlades en rapport från politiska utskottet om *ändring av artikel 33 i Europarådets stadga* (dok. 5986) *angående mötesplats för församlingen*. Rapportören Daniel Tarschys framhöll att avsikten inte var att kasta en skugga över Strasbourg som församlingens mötesplats utan endast att fastställa församlingens rätt att mötas, under särskilda omständigheter, på annan ort. Tarschys underströk att förändringen endast avsåg att stärka församlingens ställning. Flera talare framhöll att det var oacceptabelt att, som var fallet i dag, den parlamentariska församlingen behövde tillstånd från ministerkommittén för att besluta om annan mötesplats.

Församlingen antog en rekommendation (nr 1097) som innehöll förslag till ändring av artikel 33 i stadgan i enlighet med rapportörens ovannämnda förslag.

4. Ekonomiska frågor

Vid majmötet debatterades en rapport om *europeisk flygtransportpolitik* (dok. 5874) från ekonomiska utskottet som presenterades av Anders Björck som rapportör. Björck framhöll att rapporten syftade till att liberalisera regelsystemet på flygtransportområdet för att öka konkurrensen, flexibiliteten och effektiviteten. Rapporten behandlade även utvecklingen av datoriserade bokningssystem och de problem som var förenade med den kraftiga trafikökningen i luften. Talare i debatten välkomnade i huvudsak liberalisering av flygtransporterna och åtgärder som ökade konkurrensen. Debatten avslutades med att församlingen antog en resolution i frågan (nr 5874).

Församlingen debatterade under majmötet även de *ekonomiska förbindelserna och samarbetet mellan Europa och Folkrepubliken Kina*. Till grund för debatten låg en rapport från ekonomiska utskottet (dok. 5872). Rapportören Eveline Herfkens (nederländsk socialdemokrat) presenterade en analys av förändringarna i Kina - den ekonomiska situationen och utsikterna för att stärka förbindelserna med Europarådet och dess medlemsstater. Kina hade sedan 1978 inriktat sig på en kraftig ekonomisk uppbyggnad bl.a. genom kraftigt ökat internationellt utbyte och ekonomiskt samarbete. Rapportören framhöll tre viktiga faktorer för ekonomisk utveckling i Kina: fortsatt ekonomisk tillväxt, ökat självförtroende och kampen mot fattigdomen. Rapporten mottogs positivt av deltagarna i debatten som avslutades med enhälligt antagande av en resolution i frågan (nr 5872).

Under oktobermötet fick församlingen ta del av den sedvanliga rapporten från ekonomiska utskottet om *arbetet i OECD under 1987* (dok. 5923 och 5942). Rapportören Wolfgang Blenk (österrikisk liberal) noterade att 1987 varit ett bra år ur ekonomisk synpunkt. Problem förelåg dock i fråga om åldrande befolkningar i OECD-länderna, betalningsbalansunderskott och utvecklingsländernas utlandsskuld. Församlingen antog en resolution (nr 907) som förespråkade ett slut på protektionistiska åtgärder och en ökad monetär stabilitet i OECD-kretsen. OECD borde även söka stödja nya initiativ inom jordbrukssektorn.

Vid januarimötet debatterade församlingen *flygsäkerhet* mot bakgrund av en rapport från ekonomiska utskottet (dok. 6008) av rapportören Anders Björck. I rapporten framhölls att det sprängda planet över Lockerbie i Skottland och andra handlingar av terrorism mot den civila flygtrafiken nödvändiggjort internationella initiativ på flygsäkerhetsområdet bl.a. inom Europarådets ram. Olika berörda organisationer hade arbetat hårt med frågan, men ett allvarligt problem bestod i att gällande bestämmelser förbisågs i olika delar av världen. Rapportören efterlyste en ministerkonferens inom Europarådets ram för att behandla flygsäkerheten och framhöll vikten av att samtliga medlemsländer undertecknade den europeiska konventionen om bekämpning av terrorism.

I debatten efterlyste flera talare ytterligare resurser för att flygplatser och flygbolag skulle kunna införskaffa den senaste säkerhetsutrustningen. Församlingen antog en rekommendation (nr 1099) i vilken efterlystes sanktioner mot länder som visat sig acceptera terrorism, större finansiella resurser och ny teknologi för att stärka säkerheten.

Församlingen förelades vid januarimötet en rapport om den *europeiska nord-syd-kampanjen om oberoende och solidaritet* mot bakgrund av en rapport (dok. 5990) från ekonomiska utskottet av rapportörerna Harry Aarts (nederländsk kristdemokrat) och Uwe Holtz (västtysk socialdemokrat). Rapporten var en utvärdering av den europeiska

kampanj som hölls under Europarådets beskydd 1988. Rapporten behandlade särskilt den s.k. Madrid-appellen om nord-syd-beroende, som antogs vid en konferens i ämnet i Madrid i juni 1988. Syftet med appellen var att uppnå en mer rättvis fördelning av världens resurser och främja en mer rättvis social och ekonomisk politik.

I debatten deltog bl.a. Anita Persson som representant för utskottet för befolknings- och flyktingfrågor. Persson framhöll bl.a. att förbindelserna nord-syd alltjämt karaktäriserades av en dramatisk ojämlikhet och orättvisa — handelsöverskott och överproduktion i norr — skuld-kris, matvarubrist och rovdrift av naturresurserna i söder. Persson uttalade stöd för Madrid-appellen och tog upp den kraftiga befolkningstillväxten i u-länderna och efterlyste ökat stöd för FN:s fond för befolkningsfrågor, UNFPA.

Vid januarimötet behandlade församlingen även *åtgärder för att främja utvecklingen av motorvägssystemet i sydvästra Europa* med stöd av en rapport från ekonomiska utskottet (dok. 5992). Rapportören Juan de Arespachaga (spansk konservativ) hävdade att det förelåg behov av ett utbyggt motorvägssystem på den iberiska halvön för att bl.a. förbättra förbindelserna mellan Europa och Afrika. I den efterföljande debatten kritiserade flera talare rapporten för att koncentrera alltför mycket på vägtransporter. Järnvägar borde enligt flera talare vara en viktig del av transportinfrastrukturen. Här utgjorde dock den speciella spanska spårvidden ett problem.

Församlingen antog en resolution (nr 912) i ämnet i vilken de berörda regeringarna uppmanades studera investeringsutvecklingen i sydvästra Europa. I resolutionen föreslogs även både offentlig och privat finansiering och förbättrade järnvägsförbindelser.

5. Sociala frågor - hälsovård

Vid majmötet debatterade församlingen *familjepolitik* med anledning av en rapport från social- och hälsovårdsutskottet (dok. 5870) av rapportören Massimo Pini (schweizisk radikal). Anita Persson deltog i debatten och framhöll bl.a. nödvändigheten av att ta hänsyn till behoven bland yngre familjer med begränsade resurser och att förbättra bostadsfinansieringen för stora familjer. Persson redogjorde även för de familjepolitiska insatserna i Sverige under senare år. Församlingen antog en rekommendation (nr 5870) som uppmanade medlemsländerna i Europarådet att erkänna kvinnornas ändrade roll i samhället och att utveckla en sammanhängande familjepolitik, som skapade bättre förutsättningar för familjerna under delvis nya förutsättningar.

Kampen mot narkotika debatterades vid oktobermötet mot bakgrund av en rapport från social- och hälsovårdsutskottet (dok. 5939) av rapportören Ciriaco de Vincente (spansk socialist). I rapporten efterlystes en integrerad narkotikapolitik i Europa, som tog hänsyn till polissamarbete, kulturella och sociala orsaker till narkotikamissbruk och ekonomiska effekter av narkotikahandeln. I rapporten föreslogs en

central myndighet, eventuellt inom Europarådets ram. Den antagna rekommendationen (nr 1085) uppmanade ministerkommittén att bl.a. undersöka program för ersättningsgrödor i stället för narkotikaväxter, arbeta för en harmonisering av straff för narkotikahandlare samt öka takten i samarbetet rörande utbildningsprogram.

Vid oktobermötet behandlades frågan om en reviderad *europaisk socialförsäkringskodex* med stöd av en rapport från utskottet för social- och hälsovårdsfrågor (dok. 5927) av rapportören André Bohl (fransk radikal). En reviderad kodex skulle innebära en förbättring av förmånerna på socialförsäkringsområdet både i fråga om nivå och tidslängd. Social- och hälsovårdsutskottet rekommenderade att den reviderade kodexen godkändes. Församlingen antog ett yttrande (nr 141) som stödde utkastet till reviderad kodex på området och även innehöll ett förslag till ministerkommittén att också inbjuda icke-medlemsländer att ansluta sig till kodexen.

Frågan om *skydd av icke-rökare* debatterades vid januari-februarimötet med stöd av en rapport från utskottet för social- och hälsovårdsfrågor (dok. 5984) som presenterades av rapportören Luis Maria de Puig (spansk socialist). Rapportören framhöll att rapporten baserades på hårda fakta och främst avsåg att sammanställa den lagstiftning som genomförts i olika länder. Avsikten var att ge icke-rökare rätten att välja. Församlingen antog en rekommendation (nr 1101) i ämnet i vilken noterades att den tid när rökning hade en symbolisk funktion var förbi och krävde att undervisning om riskerna med rökning skulle främjas. Reglerna att förbjuda rökning på offentlig plats inomhus skulle uppmuntras och icke-rökare i Europarådets byggnader skulle skyddas.

6. Juridiska frågor

Under majmötet behandlade församlingen en rapport från utskottet för förbindelser med de nationella parlamenten om *tillgång på audiovisuella media under valkampanjer* (dok. 5766 och 5866) och ett yttrande i frågan från juridiska utskottet (dok. 5798). I rapporten bekräftades rätten för medborgare i demokratiska länder att bli informerade för att möjliggöra val mellan olika alternativ. Televisionen hade en avgörande betydelse. Femton av Europarådets medlemsländer hade besvarat en enkät om reglerna för TV-täckning under valkampanjer, som visade att reglerna varierade avsevärt. Församlingen antog både en rekommendation (nr 1077) och en resolution (nr 900) i frågan. Ministerkommittén uppmanades skapa regler som styrde de politiska partiernas tillgång till gränsöverskridande radio och television, särskilt vid val, mot bakgrund av inverkan på väljarna och de långtgående implikationerna av gränsöverskridande sändningar.

Vid oktobermötet debatterade församlingen den *europiska konventionen om mänskliga rättigheter* med stöd av en rapport från juridiska utskottet (dok. 5946) om förbättringar av konventionen. Rapportören Roger Linster (luxemburgsk socialist) framhöll att konventionen hade vissa brister efter att ha varit i kraft under 40 år. Behandlingen av anmälningarna tog för lång tid och sållades av ministerkommittén. Förbättringar av procedurerna förhindrades av brist på politisk vilja, enligt rapportören. MR-kommissionen borde sammanträda 20 veckor/år i stället för 12 veckor och möjligheten av att slå samman MR-domstolen och MR-kommissionen borde övervägas.

Församlingen antog en resolution (nr 1087) med önskemålet om individuell klagorätt även till den europeiska domstolen för mänskliga rättigheter i likhet med kommissionen för mänskliga rättigheter. Dessutom innehöll rekommendationen en begäran att ministerkommittén skulle överväga möjligheten av en sammanslagning av domstolen och kommissionen.

Församlingen behandlade vid januari-februarimötet en rapport från juridiska utskottet om *gränsöverskridande TV-sändningar* (dok. 6003) som presenterades av rapportören Piet Van Der Sanden (nederländsk kristdemokrat). Rapportören framhöll att *gränsöverskridande TV-sändningar* redan var ett faktum och att omedelbara åtgärder erfordrades för att förhindra utvecklingen av television av låg kvalitet i en oreglerad miljö. Han framhöll vikten av att den konventionstext som utarbetats av ministerkommittén på området skulle kunna undertecknas inom kort. Församlingen antog en rekommendation (nr 1096) i vilken framhölls att en Europarådskonvention snarast borde undertecknas och ratificeras av medlemsländerna.

7. Kultur och utbildning

Församlingen debatterade under majmötet *europisk kultur och utbildning* mot bakgrund av två rapporter, dels en rapport från Europarådets generalsekreterare Marcelino Oreja (dok. 5864), dels en rapport från kultur- och utbildningsutskottet (dok. 5871) som presenterades av rapportören Günther Müller (västtysk kristdemokrat).

Generalsekreterarens rapport behandlade utbildningsproblem och den senaste utvecklingen, från förskola och grundskola till vuxen- och högre utbildning. Fyra huvudteman identifierades: betydelsen av att anpassa undervisning och utbildning till arbetsgivarnas behov, behovet av undervisning för att förbereda personer för nytt medborgarskap, behovet av utbildning för att utveckla lika möjligheter och erbjuda en andra chans för dem som inte åtnjutit tillräcklig skolutbildning och slutligen behovet av nationella utbildningssystem för att skapa en riktig europeisk dimension. Generalsekreteraren framhöll att det saknats gemensamma åtgärder sedan Europarådet antog den europeiska kulturkonventionen 1953.

Rapportören Günther Müller framhöll att utbildningspolitiken borde balansera mellan att bevara starka kulturella traditioner och förbereda för en snabbt förändrad värld.

Under den efterföljande debatten föreslog en brittisk ledamot att församlingen borde ta initiativet att utveckla ett europeiskt öppet universitet. Andra teman som nämndes var betydelsen av språket för att bibehålla kulturell identitet och Europarådets unika roll när det gällde att stödja och utveckla samarbete, särskilt för de länder i rådet som inte också var medlemmar av EG.

Debatten avslutades med att församlingen antog en rekommendation i ämnet (nr 1075).

Under oktobermötet behandlade församlingen en rapport från kultur- och utbildningsutskottet angående verksamheten i UNESCO (dok. 5935), som presenterades av rapportören Doris Pack (västtysk kristdemokrat). Rapportören framhöll att den senaste krisen för UNESCO uppenbarligen inte var över. USA och Storbritannien borde återinträda i organisationen och arbeta inifrån för att uppnå ytterligare förändringar.

UNESCO:s nye generaldirektör Frederico Mayor talade inför församlingen och underströk att hans målsättning var att UNESCO framdeles skulle följa principen att "göra mindre och göra det bättre". Koncentration och samordning av programmen var nu UNESCO:s riktlinjer. Under sitt anförande vädjade även generaldirektören till USA och Storbritannien att återinträda i UNESCO. Församlingen antog en resolution (nr 906) i vilken USA, Storbritannien och Singapore uppmanades återinträda i UNESCO samtidigt som UNESCO:s styrelse uppmanades aktivt stödja den nye generaldirektörens reformförslag av arbetet i UNESCO.

Under oktobermötet behandlade församlingen en rapport från kultur- och utbildningsutskottet i form av ett yttrande över resolution 12 (dok. 5933) rörande *regional- och minoritetsspråk i Europa*. Rapportören Luis Maria de Puig (spansk socialist) inledde på katalanska med hänvisning till rätten att använda sitt eget språk och rätten att inte diskrimineras på grund av detta. Rapportören framhöll att det givetvis fanns behov av ett universellt språk men det var inte oförenligt med respekt för minoritetsspråk.

Församlingen antog ett yttrande (nr 142), i vilket välkomnades initiativet att utarbeta ett utkast till en europeisk överenskommelse om regional- och minoritetsspråk, och uttalade stöd för ministerkommittén att ingå en sådan överenskommelse.

Under januari-februarmötet behandlade församlingen slutligen *film och television ur öst- och västaspekten* mot bakgrund av en rapport från kultur- och utbildningsutskottet (dok. 5997) och ett tidigare hållet kollokvium under temat "Det audiovisuella området som medel för utbyte mellan Öst- och Västeuropa". Rapportören Doris Morf (schweizisk socialist) redogjorde för förslag på fem områden: audiovisuella media som förmedlare av kommunikation, utbyte av information,

utbildning, produktion och kulturell variation. Församlingen antog en rekommendation (nr 1098) som uppmanade ministerkommittén att snarast överväga att etablera en lämplig ram för öst-väst-samarbete på det audiovisuella området genom att bl.a. i största möjliga utsträckning utnyttja den europeiska kulturkonventionen.

8. Vetenskap, teknologi, miljö, kommunala myndigheter

Miljöpolitik och skyddet av Nordsjön behandlades av församlingen vid majmötet med stöd av två rapporter från utskottet för miljöfrågor, den första om miljöpolitik i Europa åren 1984-87 (dok. 5880) med Luis Fajardo (spansk socialist) som rapportör, den andra om skyddet av Nordsjön mot nedsmutsning (dok. 5881) med Karl Ahrens (västtysk socialdemokrat) som rapportör.

Den förstnämnda rapporten beskrev nyligen vidtagna internationella åtgärder mot nedsmutsning och konferenser omfattande europeiska länder och Europabaserade organisationer. Rapportens slutsats var att genomförandet av skyddsåtgärder i de enskilda länderna i praktiken lämnade en del övrigt att önska. Församlingen antog en rekommendation (nr 1078) vari ministerkommittén uppmanades anslå ytterligare resurser för att bekämpa miljöförstöringen och öka medvetenheten om miljöfrågor. Den sistnämnda rapporten upptog nyligen tagna initiativ och överenskommelser för att skydda Nordsjön. I rapporten framhölls att den huvudsakliga källan till föroreningar var de vattenvägar som ledde ut i havet från de kringliggande länderna. Rapporten stöddes av ett stort antal talare, och församlingen antog enhälligt en rekommendation i frågan (nr 1079).

Under majmötet debatterades även en rapport om *europeisk rymdpolitik* (dok. 5838) från utskottet för vetenskap och teknologi under rubriken "Mot en självständig bemannad rymdförmåga för Europa". Rapportören John Wilkinson (brittisk konservativ) redogjorde för den europeiska rymdplanen på lång sikt från 1985 vars främsta mål var att Europa skulle kunna sända upp bemannade rymdfarkoster. Syftet med rapporten var att söka församlingens stöd för beslut som togs vid en fackministerkonferens i Haag 1987. Under debatten uttalade flertalet talare sitt stöd för beslutet att gå vidare med en bemannad självständig rymdförmåga. Församlingen antog slutligen en resolution i denna fråga (nr 899).

Den *europeiska kampanjen för landsbygden* behandlades vid oktobermötet mot bakgrund av en rapport från utskottet för miljöfrågor (dok. 5963) och ett yttrande från utskottet för kulturfrågor (dok. 5934). Rapportören José Bota (portugisisk socialdemokrat) underströk att kampanjen hade varit en stor framgång eftersom många medlemsländer hade givit goda exempel på stöd för landsbygden. Det krävdes både

ekonomiska och mänskliga åtgärder för att skapa en ny värld på landsbygden för att förhindra att den avfolkades. Församlingen beslutade hänskjuta utkastet till rekommendation (nr 1091) respektive resolution (nr 905) i frågan till ständiga utskottets sammanträde i november 1988 då de sedermera antogs.

Vid januari-februarmötet behandlade församlingen frågan om *embryon och foster och bioetik i allmänhet*. Det förelåg tre rapporter: från utskottet för vetenskap och teknologi (dok. 5943) med Marcelo Palacios (spansk socialist) som rapportör, från utskottet för social- och hälsovårdsfrågor (dok. 5989) med Marga Hubinek (österrikisk borgerlig) som rapportör och från juridiska utskottet (dok. 5996) med Björn Elmquist (dansk liberal) som rapportör. Rapportören Palacios framhöll att rapporten sökte förena respekt för mänsklig värdighet med mänsklighetens vetenskapliga arv och identifiera de aktiviteter som aldrig borde genomföras. Rapportören Hubinek hänvisade till behovet av etiska begränsningar av vetenskaplig forskning. Församlingen antog en rekommendation (nr 1100) i vilken underströks att det mänskliga embryot hade en biologisk och genetisk identitet under sin utveckling. I rekommendationen efterlystes skyndsamt upprättande av disciplinära organ och stöd för forskning. En bilaga till rekommendationen innehöll en detaljerad analys av relevanta vetenskapliga och tekniska överväganden och områden inom vilka forskning borde förbjudas och riktlinjer för forskning inom tillåtna områden. Församlingen antog också ett direktiv (nr 444) i vilket sades att frågan fortsatt skulle följas upp av berörda utskott i församlingen.

9. Befolknings- och flyktingfrågor

Europarådets bosättningsfond för nationella flyktingar och överbefolkning behandlades av församlingen vid majmötet mot bakgrund av en rapport från utskottet för migration och flyktingar (dok. 5867) av rapportören Doeke Eisma (nederländsk radikal). Bosättningsfonden tillskapades 1956 för att stödja personer som drabbats av ekonomiska, sociala och politiska problem eller blivit offer för naturkatastrofer. Rapportören rekommenderade att medlemsstaterna ökade fondens kapital samt utvidgade kretsen av berättigade till stöd att omfatta även flyktingar i en medlemsstat oberoende av ursprungsland. En rekommendation (nr 1076) av denna innebörd antogs också av församlingen.

Vid oktobermötet debatterade församlingen en rapport från utskottet för befolknings- och flyktingfrågor angående situationen för *de palestinska flyktingarna* (dok. 5936). Rapportören David Atkinson (brittisk konservativ) framhöll att rapporten inte behandlade den arabisk-israeliska konflikten eller Mellanösterns framtid utan endast de palestinska flyktingarna. Det fanns 2,2 miljoner flyktingar som var både hemlösa och statslösa. Rapportören framhöll särskilt det arbete som utförs av

UNWRA. Kerstin Ekman deltog i debatten och framhöll bl.a. att hon stödde rapporten och det goda arbete som utfördes av UNWRA. Samtidigt beklagade Ekman att rapporten inte upptog de insatser som Israels regering gjort för att höja nivån på levnadsstandard, hälsovård och utbildning på Västbanken och i Gaza.

Församlingen antog en rekommendation i frågan (nr 1090) i vilken bl.a. efterlystes omedelbart stöd för UNWRA:s planer rörande en förbättrad infrastruktur och andra hjälpåtgärder i flyktinglägren i Libanon, på Västbanken och i Gaza. I rekommendationen uppmanades medlemsländerna även att öka sina årliga bidrag till UNWRA:s budget.

Vid oktobermötet behandlades även *kyrkan och religionsfriheten* i en rapport (dok. 5944) från utskottet för befolknings- och flyktingfrågor. Rapportören David Atkinson (brittisk konservativ) underströk att syftet med rapporten var att söka ge alla européer den grundläggande rättigheten att utöva sin religion. I många östeuropeiska länder erkändes inte denna rättighet, och reglerna i slutakten från ESK i Helsingfors, som alla berörda länder hade undertecknat, ignorerades. Församlingen antog en resolution (nr 908) till stöd för de samvetsfångar som finns i Östeuropa och för den muslimska minoriteten i Bulgarien.

Församlingens juridiska utskott framlade under oktobermötet en rapport i ämnet *territoriell asyl* (dok. 5930). Rapportören Jolanda Offenbeck (österrikisk socialdemokrat) framhöll att det ökande antalet asylsökande i Europa skapade problem i flertalet medlemsländer. Harmonisering av den nationella lagstiftningen erfordrades. I den efterföljande debatten underströk många talare att asyl var en grundläggande mänsklig rättighet. Åtgärderna från medlemsländernas sida fick därför inte utformas så att de asylsökande som hade reella skäl för sin ansökan riskerade att bli avvisade. Församlingen antog dels en rekommendation (nr 1088) som uppmanade ministerkommittén att aktivt verka för en effektiv harmonisering av asylreglerna och praxis i medlemsländerna, dels ett direktiv (nr 442) som instruerade juridiska utskottet och utskottet för befolknings- och flyktingfrågor att undersöka behandlingen av asylsökande vid de europeiska flygplatserna.

Vid oktobermötet förelåg även en rapport från utskottet för befolknings- och flyktingfrågor om *förbättrade villkor för invandrargrupper i medlemsländerna* (dok. 5917). Rapportören Dagmar Luuk (västtysk socialdemokrat) erinrade om de s.k. Europeiska dagarna som hölls i november 1987 rörande minoriteter i Västeuropa. Frågor om rasism måste bemötas, och medlemmarna i församlingen hade en plikt att förbättra förståelsen för invandrarna i hemländerna.

Församlingen antog en rekommendation (nr 1089) och ett direktiv (nr 443) som bl.a. rekommenderade medlemsländerna att öppna massmedia för större invandrargrupper.

Vid januari-februarimötet behandlade församlingen frågan om de *iranska och irakiska flyktingarna i Turkiet* mot bakgrund av en rapport från utskottet för befolknings- och flyktingfrågor (dok. 5995). Rapportören Dagmar Luuk (västtysk socialdemokrat) underströk att Turkiet tagit emot ett större antal iranier och irakier och sedan vapenstilleståndet mellan Iran och Irak även 100 000 irakiska kurder. Rapportören efterlyste bistånd till Turkiet från övriga Europarådsländer med anledning av det stora antalet flyktingar i Turkiet och även ett ökat mottagande av dessa flyktingar i andra medlemsländer.

Församlingen antog en rekommendation (nr 1094) i enlighet med rapportörens ovannämnda förslag.

Församlingen debatterade även *utbildning av invandrarbarn* med stöd av en rapport (dok. 5994) från utskottet för befolknings- och flyktingfrågor och ett yttrande (dok. 6002) från utskottet för kultur- och utbildningsfrågor.

Rapportören Calliopi Bourdara (grekisk socialist) framhöll de stora skillnaderna som förelåg i invandringsländerna. I några, t.ex. i Sverige, fästes stor vikt vid att behålla de kulturella banden med hemlandet, i andra prioriterades helt integrationen i det nya landet. Rapportören underströk kraftigt behovet av att tillgodose båda behoven i Europarådets medlemsländer.

Församlingen antog en rekommendation (nr 1093) som efterlyste ökat samråd och samordning mellan medlemsländerna.

10. Jordbruksfrågor

Under januari-februarimötet debatterade församlingen *europiskt jordbruk* dels som leverantör av råmaterial och energi till industrin, dels frågan om en eventuell nyorientering av europeisk jordbrukspolitik. Som underlag för debatten fanns två rapporter från jordbruksutskottet (dok. 5988 och dok. 5983) av rapportörerna Lorenz Niegel (västtysk kristdemokrat) och Walter Bösch (österrikisk socialdemokrat).

Rapportören Niegel framhöll att europeiskt jordbruk karaktäriserades av överproduktion, sjunkande inkomster och olyckliga jordbrukare. Det var därför nödvändigt att söka efter alternativt utnyttjande av jordbruksprodukter t.ex. som råmaterial och energi för industrin.

Rapportören Bösch framhöll att kostnaderna för överproduktion upptog huvuddelen av EG:s budget, medan sysselsättningen inom jordbruket minskade. Rapportören efterlyste marknadsekonomi kombinerad med miljögarantier.

Församlingen antog dels en rekommendation (nr 1092) som efterlyste forskning och utbildning för att främja produktionen av råmaterial från jordbruket, dels en resolution (nr 911) som efterlyste åtgärder för att begränsa överproduktion bl.a. genom att uppmuntra mindre intensiva och mera naturliga jordbruksmetoder.

Rekommendationer

Redog. 1989/90:12
Bilaga

- Nr
- 1070* om jugoslaviska emigranternas problem och utvecklingen av förbindelserna mellan Jugoslavien och Europarådet
 - 1071* om barns välfärd - institutionsvård av spädbarn och barn
 - 1072* om internationellt skydd av kulturell egendom och handel med konstföremål
 - 1073* om uppföljning av det europeiska musikåret
 - 1074 om familjepolitik
 - 1075 om europeiskt kulturellt samarbete
 - 1076 om Europarådets bosättningsfond för flyktingar och överbefolkning
 - 1077 om tillträde till gränsöverskridande audiovisuella media under valkampanjer
 - 1078 om miljöpolitik i Europa (1984-87)
 - 1079 om skydd av Nordsjön mot nedsmutsning
 - 1080* om en koordinerad europeisk hälsovårdspolitik för att hindra spridningen av AIDS i fångelser
 - 1081* om medborgarskapsproblem i blandade äktenskap
 - 1082* om rätten till uppehållstillstånd för immigranter och deras familjer
 - 1083* om internationella postavgifter
 - 1084* om situationen för zoos i Europa
 - 1085 om kampen mot narkotika
 - 1086 om kyrkans situation och religionsfriheten i Östeuropa
 - 1087 om förbättrade procedurer i den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter
 - 1088 om rätten till territoriell asyl
 - 1089 om ökad förståelse över gränserna
 - 1090 om situationen för de palestinska flyktingarna
 - 1091* om den europeiska kampanjen för landsbygden
 - 1092 om europeiskt jordbruk som leverantör av råmaterial och energi till industrin
 - 1093 om utbildning av invandrarbarn
 - 1094 om iranska och irakiska flyktingar i Turkiet
 - 1095 om nord-syd-beroende och solidaritet
 - 1096 om den europeiska konventionen om gränsöverskridande TV-sändningar
 - 1097 om ändring av artikel 33 i Europarådets stadga

- 1098 om öst-västligt audiovisuellt samarbete
1099 om flygsäkerhet
1100 om användande av mänskliga embryon och foster i vetenskaplig forskning
1101 om skydd av icke-rökare
1102 om relationer mellan administrationer och deras anställda

Resolutioner

Nr

- 892* om kriget i Persiska viken
893* om rapporter från den europeiska ministerkonferensen
894* om ratificering av Europarådets konventioner
895* om ändring i parlamentariska församlingens procedurregler
896 om europeisk luftfartspolitik
897 om ekonomiska förbindelser och samarbete mellan Europa och Kina
898 om judarnas situation i Sovjetunionen
899 om europeisk rymdpolitik
900 om tillträde till gränsöverskridande audiovisuella media under valkampanjer
901* om utveckling av europeiskt vetenskapligt och tekniskt samarbete - EUREKA
902* om utsikterna för en internationell fredskonferens om Mellanöstern
903* om organisationsrätt för stamanställda inom de väpnade styrkorna
904* om skydd av humanitära medicinska uppdrag
905* om jordbruksarbete på deltid
906 om UNESCO
907 om rapport rörande OECD:s verksamhet under 1987
908 om kyrkans situation och religionsfriheten i Östeuropa
909 om öst-väst-förbindelserna
910* om landsbygdspolitiken i Rumänien
911 om reform av europeisk jordbrukspolitik
912 om åtgärder för att främja utvecklingen av motorvägssystemet i sydvästra Europa

Direktiv

Redog. 1989/90:12
Bilaga

Nr

- 437 om iranska flyktingar i Turkiet
- 438 om skydd av Nordsjön mot nedsmutsning
- 439* om koordinerad europeisk politik angående AIDS
- 440* om allmän europeisk strategi angående AIDS-sjukdomar
- 441* om parlamentariska församlingen och unga personer i Europa
- 442 om rätt till asyl
- 443 om ökad förståelse över gränserna
- 444 om framtida utvecklingen angående behandlingen av embryon och foster och bioetik i allmänhet

Yttranden

Nr

- 137* om Europarådets sociala stadga
- 138* om antagna texter vid Europarådets konferenser 1987 och 1988 angående lokala och regionala myndigheter i Europa
- 139* om Europarådets budget för 1986, 1988 och 1989
- 140* om programbudgeten för parlamentariska församlingens utgifter 1989
- 141 om utkast till reviderad europeisk kodex om socialförsäkring
- 142 om regionala eller minoritetsspråk i Europa
- 143 om ansökan från San Marino om medlemskap i Europarådet
- 144 om ansökan från Finland om medlemskap i Europarådet

* Antagna av ständiga utskottet

Innehållsförteckning

Redog. 1989/90:12

1. Allmänt om församlingens arbete	2
2. Den svenska representationen	3
3. Politiska frågor och frågor som berör europeiska icke-medlemsländer	5
4. Ekonomiska frågor	6
5. Sociala frågor hälsovård	8
6. Juridiska frågor	9
7. Kultur och utbildning	10
8. Vetenskap, teknologi, miljö, kommunala myndigheter	12
9. Befolknings- och flyktingfrågor	13
10. Jordbruksfrågor	15
Bilaga: Förteckning över församlingens beslut	16

